

Република Србија
Министарство
пољопривреде, шумарства
и водопривреде

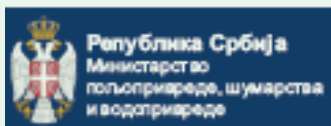
Билтен

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
ПОЉОСЕРВИС КЊАЖЕВАЦ Д.О.О.
БИЛТЕН БР 4 - 10. до 12. 2022 - БЕСПЛАТНИ ПРИМЕРАК

САДРЖАЈ

1. Ремонт стада у козарству	5
Неђељко Пиповић, дипл. инг. пољопривреде	
2. Poljska voluharica (<i>Microtus arvalis</i>)	6
Живорад Јовановић, дипл. инж. заштите биља	
3. Прво испланирајмо принос па онда на зрелу резидбу у винограду ...	8
Сања Чокојевић, дипл.инг.воћарства и виноградарства	
4. Ђубрење коштичавог воћа након бербе	12
Валентина Алексић, дипл. инж. мелиорација земљишта и вода	
5. Како до доброг приноса озимих стрнина	15
Срђан Цветковић дипл. инж. ратарства	
6. Измене у ИПАРД III програму	17
Стручни сарадник за агроекономију. Драган Колчић дипл.инж.	
Агропонуда/STIPS	20

Пољопривредна Саветодавна
Стручна Служба Србија

Сектор за рурални развој
Пољопривредна Саветодавна и Стручна
Служба Пољосервис Књажевац

Књаза Милоша 75,19350 Књажевац

Тел. 019/ 730-888

E-mail: poljoservis@yahoo.com

Sajt: www.psssknjazevac

f: psss knjazevac

Неђељко Пиповић, дипл инж.
пољопривреде за сточарство

Ремонт стада у козарству

Подмладак који би заменио излучена грла, може се обезбедити из властитог узгоја или купити од других узгајивача. Остављање новог приплодног помлатка из властитог узгоја има одређене предности јер власник познаје производне особине родитеља, избегава се и ризик увођења неке болести у стадо увођењем грла из других узгоја, избегавају се и промене понашања животиња у стаду.

Приликом одабира новог приплодног подмлатка треба одабрати грла која потичу од високопроизводних родитеља, који немају конституцијске грешке или друге уочљиве недостатке. Предност треба дати јарићима који су рођени као близанци или тројке, са највећим интензитетом прираста.

Иако јарићи јединци обично имају највишу порођајну тежину и бележе најбоље прирасте, ипак ако би таквим грлима дали предност у одабиру, тада би се плодност стада у даљој производњи значајно умањила. Повољније је оставити женску јарад раније ојарену у сезони, јер оне имају довољно времена за постизање потребне телесне масе (60 до 70% масе одрасле козе) за улазак у припуст у следећој припусној сезони. Куповина приплодног подмлатка има одређене предности само у стадима састављеним од нископроизводних грла јер се квалитет производње може постићи једино набавком новог приплодног подмлатка којег карактеришу високе производне вредности.

Увођење нових приплодних грла из страних

узгоја има и доста недостатака. Првенствено из разлога што сваки узгајивач најквалитетније примерке приплодног подмлатка оставља за обнову властитог стада а лошије продаје.

Како бисмо се заштитили од куповине неквалитетног приплодног подмлатка, важно је на самом почетку информисати се о условима производње, исхрани и здравственом стању стада код потенцијалног продавца. Пожељно је да сва купљена грла потичу из истог стада и да их прати потврда о здравственом стању. Животиње пре куповине требају бити уредно обележене.

При одабиру грла током куповине понуђени подмладак треба пажљиво посматрати, обраћајући пажњу на понашање у стаду, а и на свако грло које нас занима посебно. При томе пажњу посветити општем изгледу животиње, с тим да длака треба бити сјајна и чиста. Проверити стање зуба, чиме се лако може одредити стварна старост грла. Треба избегавати грла која имају исцедак из носа (могућа болест дисајних органа) и очију. Око уста не смеју постојати крастице. Папци морају бити правилног облика, без цепова са трулим ткивом. Виме мора бити правилно.

Правилан избор јарца јако је важан, јер један јарац годишње производи и више десетина јаради, па тако годинама после (позитивно или негативно) утиче на помладак и производност стада. Зато су пропусти у бирању приплодњака недопустиви.

Замена старог јарца са новим мора се проводити као редовна мера организације припуста у стаду. Тако се избегава узгој у сродству до којег долази уколико се јарац пари са својим женским сродницима (кћери, унуке). Узгој у сродству важно је избегавати јер доводи до појаве јаради са различитим недостатцима и болестима.

Увођење новог јарца проводи се и уколико желимо у стадо које се узгаја увести нову расу, односно ако желимо унапредити производњу увођењем јарца високе производне вредности. Новог јарца за приплод можемо одабрати из властитог стада само уколико се у узгоју налази велико стадо, у коме је организован плански припуст, па би се могло избећи парење у сродству. Иначе код куповине, најбоље решење је новог јарца набавити с фарми које се налазе у непосредној близини властитог узгоја, јер тако се лако долази до информација о условима узгоја у којем се јарац до куповине налазио, а предност је и то што се производни услови на блиским фармама често подударају.

Код одабира квалитетног јарца најважнија особина му је способност за размножавање, што подразумева изражену вољу за парењем и квалитетну сперму. Морају имати типичне расне екстеријерне карактеристике и правилно грађене полне органе тј. добро изражене секундарне полне ознаке, али и добро здравље, што подразумева отпорност према болестима и способност прилагођавања различитим условима узгоја. Осим наведеног, зависно од циља производње (месо или млеко), важни су подаци о производности јарца, а још поузданију процену квалитета јарца добија се уколико се уз податке о екстеријеру и производности, могу добити и подаци његових предака, сродника или потомака.

Дужина могућег кориштења јарца у приплоду зависи од бројних фактора, као што су: раса, интензитет коришћења, услови држања, исхрана, здравствено стање, и др.

За висококвалитетне јарчеве пожељно је да се што дуже користе у приплоду али ипак се препоручује њихово излучивање из производње најкасније након седме године старости јер после тога следи значајан пад његове плодности и либида, а опада и његова отпорност због чега постаје подложнији оболењима.

Не препоручује се узимање сперме или припуштање јарца на скок више од два пута на дан.

ПССС Пољосервис Књажевац

Неђељко Пиповић, дипл.инж.пољопривреде

Живорад Јовановић,
дипл. инж. заштите биља

Пољска волухарица (*Мицротус арвалис*)

Топла и сува јесен је допринела јачој активности глодара. На многим усевиима је регистровано присуство активних рупа од глодара, пољске волухарице (*Мицротус арвалис*) и пољског миша (*Аподемус сулватицус*). Ове штеточине причињавају штете од сетве па све до жетве, хранећи се зрневљем и клијанцима, чиме смањују принос за наредну годину. Њиховом исхраном стварају се "голе" оазе у пољу. Током зиме ове штеточине не хибернирају већ само успоравају своју активност.

Волухарица је дужине тела 10 до 13 цм, репа 3 до 4 цм и тежине око 50 гр. Тело је ваљкастог облика, широке главе и кратких ногу. Мрко сива је са горње стране и беличаста са трбушне. Дobar је пливач. Гнезда формира на дубини од 5 до 10 цм. Клима јако утиче на

њихов развој. Лоше време, влажне и кишне јесени и зиме смањују бројност. Одговара јој дуга и топла јесен, блага зима и суво пролеће. Тада долази до пренамножавања. Из тих разлога се и периодично јавља, сваких 3 до 5 година. Коти се 2 до 4 пута годишње са 4 до 10 младунца

Воли сува, хумусна земљишта и преферира на површине које се ређе обрађују. Прави штете у пољопривреди, шумарству, на насипима, травњацима, игралиштима и сл. Најповољније станиште и највећу бројност достиже на луцериштима и стрним житима. Храни се сочним деловима биљке. Једна пољска волухарица може да уништи до 15 м² усева. Окопавине јој не одговарају. Штете прави у рано пролеће, касну јесен и зиму. Не складишти храну за зиму. Њено присуство на усеву се примећује по утабаним стазицама на површини земље и рупама пречника 3-4 цм

Праг штетности за пољску волухарицу износи 10 до 500 активних рупа по хектару. Када се јави 10 јединки по ару напад је врло јак. За пољску волухарицу хемијско сузбијање треба започети при ниској бројности већ на 5 активних рупа по ару. Сузбијање пољских глодара у воћњацима се врши ако је регистровано више од 10 активних рупа/дужном метру ,

Ове штеточине се брзо пренамножавају и морају се држати под контролом. За смањење популације агротехничке мере су веома значајне. Станиште мора бити непогодно за њихов развој и са што мање хране за глодаре. Жетва треба да буде благовремена са што мање осипање зрна, затим уништавање корова, заоравање стрништа и дубоко орање. Дубоким орањем урушавају се подземни ходници и механички уништавају јединке. Остављени биљни покривач на њиви им обезбеђује храну и заштиту од грабљивица (кућне мачке, куне, лисице, сове, јастребови).

Ако њихова бројност пређе праг штетности морају се сузбијати постављањем мамака у активне рупе. Прво се затворе све рупе и после неколико дана прегледа усев. Тамо где има глодара рупе ће бити отворене. Мамке не примењивати у јако влажно земљиште и не голим рукама већ користити кашичице или чаше. По убацивању мамака рупе затворити како не би дошло до тровања птица и других животиња. Такође, третиране површине се морају редовно обилазити и уклањати угинуле штеточине.

Од мамака могу се применити родентициди на бази: акт.м. бромадиолона (Бродиолон меки мамак, у кол. 10 до 15 гр/рупи). акт.м. цинк фосфида (Цинкосан, у кол. 5 до 10 гр/рупи).

На окућници и башти могућа је примена и алтернативних метода заштите за одбијање штеточине. Њихова примена зависи од бројности штеточина и упорности самог домаћина. А примењују се предмети који производе вибрације и звучне таласе у земљишту. Затим, постављање неких материја у земљиште које ослобађају непријатне мирисе (туја, лишће ораха, зова и др.). Биљке које она не подноси су: краљевска круна, бели лук, млечика, пасји језик, црна рибизла, нарциси, бели кокотац.

За сузбијање глодара у пољу користе се родентициди у облику мамака, као што су:

- Цинкфосфид мамак, у количини 5-10 г/активној рупи;
- Бродилон мамак, у количини 10-15 г/активној рупи;
- Антиколин мамак, у количини 10-20 г/активној рупи.

постављањем регистрованих родентицидних мамака (Цинкосан, мамак на бази цинк-фосфида, 5-10г/активној рупи или Дџија вухлмаус гас (репелент на бази Ца карбида, 5г/активној рупи). Сузбијање пољских глодара у воћњацима се врши ако је регистровано више од 10 активних рупа/дужном метру , постављањем мамака по сувом времену (цинкосан, мамак на бази цинк-фосфида, 5-10г/активној рупи). Уколико су воћни засади близу водотокова, примењују се само регистровани репеленти (Дџија вухлмаус гас, репелент на бази Ца карбида, 5г/активној рупи) .

Препорука произвођачима је да обиђу своје усеве и да прате присуство глодара.

На бази цинк фосфида и бромадиолона

Сања Чокојевић, дипл. инж.
воћарства и виноградарства

Прво испланирајмо принос па онда на зрелу резидбу у винограду

Основни циљ извођења резидбе је да се обезбеди планирани принос и квалитет грозђа. Овом мером се одржава одређени узгојни облик чокота, и обезбеђује одговарајући број квалитетних родних ластара који ће послужити за плодоношење и орезивање у наредној години. Дужина орезивања родне лозе зависи од многобројних чинилаца: сорте, подлоге, густине садње и узгојног облика, климе и временских прилика у претходној вегетацији, плодности и влажности земљишта.

Резидба је сортно специфична и усмерена на пројектовани принос.

Потребан број окаца који резидбом треба оставити по једном чокоту може се израчунати уколико се располаже следећим информацијама:

- принос грозђа (планиран према снази чокота, условима средине и већ оствариваним приносима);
- узгојни облик чокота;
- растојање садње винове лозе, односно број чокота по хектару;
- просечна тежина грозда;
- коефицијент релативне родности;
- проценат окаца која неће кренути

Формула за израчунавање броја окаца по хектару

$$N = 100 \times \Phi \times n \times p \times (100 - a)$$

N – потребан број окаца по хектару

Φ – жељени принос грозђа (кг/ха)

n – коефицијент релативне родности

p – просечна тежина грозда (кг)

a – проценат некрених окаца

Добијени број окаца затим поделимо са бројем чокота у винограду.

Резидбом треба настојати да се на јачим чокотима изврши нешто јаче, а на слабијим нешто слабије оптерећење. Треба рачунати и на друге губитке у приносу грозђа па се број окаца по чокоту може увећати за око 10% од добијеног на основу дате формуле.

Резидба винове лозе на зрело може се обавити у периоду од опадања лишћа до кретања окаца у пролеће. Винову лозу не треба орезивати за време ниских зимских температура. У нашем крају винова лоза се најчешће орезује од друге половине фебруара, када прођу периоди најнижих зимских температура па све до почетка априла. У крајевима где температуре током зиме падају испод -15°C резидба се може обавити и у два наврата. Током касне јесени одбацују се лукови из претходне вегетације као и суви и поломљени делови чокота. Од краја фебруара врши се други део, односно финализација резидбе. Овај поступак није погодан за велике винограде већ за мање површине.

Посебно треба нагласити да резидбу и све евентуалне радове око поправке наслона и везивања лукова треба обавити пре кретања пупољака (осетљиви су и на најмање ударе и лако опадају са ластара.).

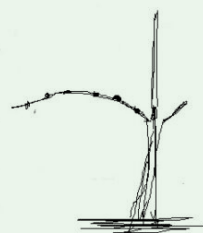
Родни елементи чокота су кондир (кратки – до 3 окца или дуги – с 4 или 5 окаца) и лукови (кратки – са 6-8 окаца и дуги – са 9 до 15 окаца). Бургундац, ризлинг рајнски, совињон, мерло, кабернет сорте са ситним гроздовима режу се по принципу дуге и мешовите резидбе, док се афус-али, мускат хамбург, шасла и претежно стоне сорте режу на дугачко.

Кратка резидба на кондире са 2-3 окца се примењује код сорти са веома родним најнижим окцима при основи ластара (прокупац, пловдина, смедеревка, ружица). Она подразумева зимско орезивање ластара на кондире и резнике (кондире за замену). Овај тип резидбе познат је још и под називом „кондир на кондир“, где се горње развијени ластар на кондиру уклања до основе, а доњи се поново реже на кондир (кратки или дугачки, сходно пројектованом приносу).

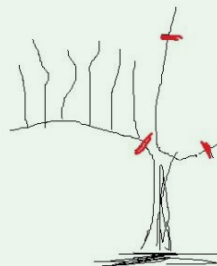
Мешовита резидба је намењена сортама код којих су окца у основи ластара слабије родности, а најроднија су позиционирана на средини ластара.

Мешовита резидба подразумева остављање кондира са два окца за замену и лукова на орезаном чокоту. Лукови се после доношења рода орезују до основе док се на остављеним кондирима примењује мешовита резидба: вршни ластар се орезује на лук, а доњи на кондир који ће служити за замену родних елемената наредне године. (Сорте :афус-али, мускат италија, траминац, каберне совињон, мерло и ризлинг добро рађају само уколико се резидбом остављају лукови са 8-12 окаца; гаме, црни бургундац, ризлинг италијански- лукови са 6-8 окаца.

POSLE

PRE

Ластари се режу на око 1,5 цм изнад највишег остављеног окца. Код резања треба пазити да рез има нагиб супротан од положаја највишег окца како би се избегло слевање сокова који снажно крећу код тзв. сузења лозе почетком вегетационог периода.

Резидбом је неопходно вршити сталну регенерацију и подмлађивање чокота, због чега се сваке године са чокота уклањају издужени, деформисани и неактивни делови стабла.

Сања Чокојевић, дипл.инж.воћарства и виноградарства

Валентина Алексић,
дипл. инж. мелиорација земљишта и вода

Ћубрење коштичавог воћа након бербе

Ћубрење је једна од најважнијих агротехничких мера коју је неопходно применити у фази мировања воћака. Ћубрење се директно одражава на плодност и структуру земљишта, регулише се трајање вегетације и оптимални пораст вегетативне масе, појачава отпорност воћака према ниским температурама, болестима и штеточинама, а доприноси бољој родности и квалитету плодова.

База правилног јесењег ћубрења је анализа земљишта (за све дрвенасте врсте) и анализа листа/плодова за интензивне, високородне засаде.

Основни циљ јесењег ћубрења дрвенастих култура је правилно билансирање основних и секундарних хранива (макро и микроелемената), поправак физичко-хемијских карактеристика земљишта (органиско ћубрење) и корекција pH вредности земљишта (калцификација).

Јесење ћубрење има за циљ да се унесе неопходна количина хранива потребна воћкама, јер се током вегетације знатна количина хранива користи за раст и развиће воћака, плодова, лисне и дрвне масе, тако да се њихова концентрација у земљишту смањује. Из тог разлога све те количине треба путем ћубрења вратити у земљиште, како би оне биле лако приступачне биљкама почетком наредне вегетације. Ћубрење воћака у овом периоду спроводи се са органским и минералним ћубривима.

Од органских ћубрива, најчешће се користи стајњак, при чему треба водити рачуна да то буде згорело или полузгорело стајско ћубриво. Највише се користи говеђе стајско ћубриво, мада се може користити и коњски, овчији, свињски или живински стајњак. Одлично је и да се користи направљен компост. Органска ћубрива имају за циљ да поправе структуру земљишта као и да поспеше развој земљишних микроорганизама који потпомажу боље усвајање хранива из земљишта од стране воћака. Поред органских, неопходно је у земљиште унети и минерална ћубрива у количини од 400-800 кг/ха у зависности од старости воћњака и обезбеђености земљишта са основним хранљивим елементима. У овом периоду треба користити минерална ћубрива која у себи не садрже или имају мали проценат азота, док је садржај калијума и фосфора повећан.

Идеално би било ко има систем кап по кап да даје водотопиво ђубриво са водом у мањим количинама а чешће, није исто дати по стаблу 2кг неког НПК или то поделити на 5 делова, биљка то не може одмах да усвоји ни да потроши.

НПК са више фосфора и калијум се користе првенствено из разлога што воћке у фази мировања не усвајају ова хранива а азот се лако под утицајем падавина испира и преноси у дубље слојеве земљишта где је недоступан воћкама, док се фосфор и калијум спорије разлажу и доступни су биљкама у дужем периоду. Азотна ђубрива је због тога много боље и ефикасније додати у току вегетације (март-мај) када их воћке максимално могу искористити. Вубрива у воћњаку треба растуриати пре орања и то тако што ће се прво додати минерална а потом органска ђубрива, па тек онда вршити орање или фрезирање земљишта у воћњаку.

На основу резултата фолијарне анализе врши се ђубрење, углавном микроелементима. Зависно од резултата анализе, примењују се мешавине микроелемената или се циљано врши примена само појединих микроелемената. Након пада листа, на основу резултата анализе земљишта, врши се ђубрење у земљиште. Примењују се ђубрива са високом количином фосфора (P) и калијума (K); НПК 7-20-30, 7:21:21 или слична ђубрива. Ако се у земљишту утврди већи недостатак само појединог елемента, попут калијума или магнезијума, обавља се ђубрење ђубривима са једним хранивом. На основу анализе земљишта и мерења pH, утврђује се потреба за применом калцијумових ђубрива (калцификација).

Кориштењем депозитора се ђубриво полаже у зону кореновог система. Ако се зна да калијум и фосфор изузетно споро мигрирају кроз земљиште онда је лако схватити предност оваквог начина уношења ђубрива. Даље, оваквим начином се не поспешује раст корова сто се класичним начином ради. Овако се директно храни биљка и врши подривање земљишта и разбијање плужног ђона ако га има.

Коштитаво воће има посебан физиолошки циклус, за разлику од јабучастог и језграстог воћа. Воћарске културе из ове групације пре кретања вегетације, у пролеће, пролазе фазу цветања те није могуће обавити фолијарно ђубрење микроелементима пре цветања. За ову групу дрвенастих култура врло је важно очувати здраву лисну масу током летњег периода (проблем појаве шупљикавости листа). Наведено је важно да би се почетком јесени обавило циљано фолијарно ђубрење микроелементима, нарочито бором и цинком, а све у сврху почетка цветања за следећу вегетацију. Такође, и у овим се засадима проводи ђубрење НПК ђубривима (појединачним ђубривима), те по потреби и калцификација (уношење калцијума у земљиште). Дозе и количине органског ђубрива зависе од количине органске материје (хумуса) у земљишту. За примену се може користити зрели стајњак или пелетирана стајска ђубрива. Зависно од стања микроелемената у земљишту, приликом примене пелетираних стајских ђубрива, могу се додати и микроелементи у прашкастом облику, те се њима обогатити земљиште нужним потребним микроелементима.

Воћарске дрвенасте врсте су вишегодишње врсте које, за разлику од зељастих врста (поврће, цвеће, лековито биље), имају специфичну, касну реакцију на ђубрење, те се ефекти обављеног ђубрења виде након шест месеци (изузетак из овог правила је ђубрење азотом). Због тога је правилно јесење ђубрење врло важно - ефекти су видљиви тек у пролеће следеће вегетације. Међутим, база правилног јесењег ђубрења је анализа земљишта (за све дрвенасте врсте) и анализа листа/плодова за интензивне, високородне засаде. На основу резултата анализе могуће је утврдити тачне количине потребних ђубрива и обавити правилно ђубрење.

Оваквим наступањем у воћарској производњи, воћари ће знатно више уштедети новца и учинити своју производњу рентабилнијом. Воћарска производња је скупа и потребно је водити бригу о стаблима, која након пола планираног века експлоатације могу увенути из разних разлога и поремећаја. Рационална и ефикасна примена инпута у воћарству, а посебно азотног ђубрива омогућава значајне уштеде и бољи однос између уложеног и добијеног у воћарској производњи.

Велико повећање цена ђубрива, а посебно азотног, као и других инпута у пољопривредној производњи, јасни су сигнали да произвођачи морају да се прилагоде новонасталој ситуацији и изазовима. Правилним управљањем азотне прихране у засадима воћа могу да се остваре значајне уштеде и практично снижи цена коштања крајњег производа. Како би се то урадило, неопходно је знати особине азота као хранива за воћне врсте и како га оне усвајају.

Вишегодишње биљке усвајају азот највише преко корена и то углавном у облику нитратног јона. Током хладније дела пролећа, мањи део азота усвајају у облику амонијачног јона. Дрвенасте воћне врсте скоро половину усвојеног азота складиште у стаблу и корену као резерву. Из тих резерви азот на почетку вегетације се користи за цветање, листање и почетни раст младара, све до фазе прецветавања када креће интензивно усвајање кореном. То практично значи да ђубрење азотом пре цветања вишегодишњих дрвенастих биљака нема никаквог смисла. Нарочито нема смисла примена нитратних форми, јер се оне лако испирају из земљишта.

Једино у сувом воћарењу има смисла примена мање дозе амонијачних форми азота (амонијум-сулфат) до две недеље пре цветања, јер се позитивно наелектрисани амонијачни јони чврсто вежу за негативно наелектрисане глинене минерале у земљишту и на тај начин не долази до њиховог испирања.

Нитратне форме азота не треба примењивати до прецветавања, а затим се могу радити интервенције у зависности од родног потенцијала. Азотна ђубрива на бази нитрата су АН, КАН, калцијум нитрат, магнезијум нитрат, калијум нитрат. Сва ова ђубрива изузев КАН-а су водотопива и могу се користити преко система за наводњавање.

Дакле, исплативије је укупну количину азотне прихране расподелити у неколико мањих доза (до 20 кг Н/ха по апликацији). Ако је слабија оплодња или дође до изостанка рода због ниских температура, тада се азотна прихрана може изоставити.

Валентина Алексић дипл. инж. мелиорације земљишта и вода

Срђан Цветковић
дипл. инж. ратарства

Како до доброг приноса озимих стрнина

За постизање високог приноса пшенице и осталих стрнина потребно је, пре свега, обезбедити неопходне макроеlemente биљне исхране - азот, фосфор и калијум. Потребне пшенице за азотом је већа од ницања до краја бокорења, затим се од краја бокорења до почетка класања смањује да би од почетка класања до краја вегетације пшеница трошила већу количину овог елемента. Фосфор убрзава развиће биљака, утиче на добар развој кореновог система и највеће потребе за овим елементом пшеница има у почетним фазама развоја, а како одмиче вегетација биљке потреба за фосфором опада. Највећу потребу за калијумом пшеница има од клијања до цветања. Пшеница кроз принос за једну тону зрна и припадајућу количину биљне масе из земљишта изнесе 25 до 30 кг чистог азота, око 12 кг фосфора и 20 до 25 кг калијума, па то треба имати у виду када пшеницу ђубримо без агрохемијске анализе земљишта и препоруке за ђубрење. Генерално њој треба 50-150 кг/ха азота, 50-120 кг/ха фосфора, и 40-100 кг/ха калијума. Целокупну количина фосфора, калијума и трећину азота треба унети у земљиште под основну обраду, а остатак азота у пролећној прихрани. Тачне количине ђубрива можемо одредити једино на основу контроле плодности земљишта.

Јечам има нешто мање потребе за минералном исхраном од пшенице (20-25 кг азота, десетак килограма фосфора и 20-25 кг калијума за производњу једне тоне зрна и билне масе) и треба посебно водити рачуна о примени азота, јер је мање отпоран на полагање. Јечам највише усваја азот, затим калијум па фосфор. Највеће потребе према азоту јечам има у фазама бокорења и влатања и за сточни јечам потребе су 60-100 кг/ха азота, 50-80 кг/ха фосфора и 40-80 кг/ха калијума. Начин уношења минералних ђубрива је исти као код пшенице само што прихрана азотом треба бити нешто ранија него код пшенице. Овас је велики потрошач азота и калијума и треба обазриво ђубрити азотом због евентуалног полагања. За принос од 3 т/ха, у нашим агроколошким условима овсу треба око 80 кг азота, 40-50 кг фосфора и 40 кг калијума. И за овас азотна ђубрива употребљавају се једним делом пред сетву, а другим за прихрањивање. Ово су оријентационе количине хранива за наведене биљне врсте и правилно основно ђубрење и прихрана усева могући су искључиво на основу резултата агрохемијске анализе земљишта и препоруке стручњака.

На добар принос стрнина, осим рационалног ђубрења, у највећој мери утиче, пре свега, рок сетве. Он је значајнији и од избора сорте и минералне исхране. Само усев посејан на време може добро да се развије и да спремно уђе у зиму, а то је код пшенице од почетка бокорења па до развоја једног до два секундарна стабла или да има три добро развијена листа. Рок сетве је толико важан да утиче и до 30 процената на принос пшенице и осталих озимих стрнина.

Избор семена утиче до 20 одсто, а колико на принос утиче основно ђубрење, прихрана и напад болести и штеточина. Разлика у приносу пшенице сејане у првој декади октобра и оне посејане почетком децембра, уз идентичну агротехнику и сортимент, може да износи и до 1500 килограма. Рок сетве је једина агротехничка мера која се касније не може никако исправити.

Густина склопа је други важан чинилац производње пшенице и норму сетве прилагодити препорукама семенске куће за конкретну сорту. Сетвену норму можемо повећати у случају сетве после оптималног рока и уколико парцела није најбоље припремљена. Новије сорте имају добро укупно и продуктивно бокорење и због тога не треба сејати густе склопове биљака, јер то поскупљује производњу, а често доводи и до полегања усева. Производњу можемо појефтинити ако применимо редуковану обраду земљишта за сетву пшенице, јер она веома добро реагује на основну дубоку обраду за предусев, а то је у нашим условима најчешће кукуруз. Не само што смањуемо потрошњу горива и до три пута у односу на класичну обраду, већ и број прода механизације сводимо на минимум па је и сабијање земљишта мање.

Срђан Цветковић, дипл. инж. пољопривреде

Драган Колчић дипл.инж.

Измене у ИПАРД III програму

Након седам година коришћења подстицајних средстава из ИПАРД 2 програма у наредном периоду (2021-2027) планиран је програм ИПАРД 3 који ће донети неке новине у систему остваривања права на подстицаје регистрованих пољопривредних произвођача. Први позиви из ИПАРД 3 програма, очекује се, кренуће у првом кварталу 2023. године, а фонд намењен подршци инвестицијама у српску пољопривреду и рурални развој биће много издашнији. из европског буџета биће доступно 288 милиона евра, а из националног 90 милиона.

У мери 1, за коју је иначе највише захтева (око 30 одсто укупних захтева за ИПАРД подстицаје) мења се износ подстицаја. Реч је о инвестицијама у физичку имовину пољопривредних газдинстава, то јест набавци трактора, механизације, изградњи фарми, подизању воћњака, винограда, пластеника...

Износ повраћаја у мери 1 у ИПАРД 3 програму биће 60 одсто. Млађи од 40 година моћи ће да добију 70 одсто, уместо досадашњих 65 одсто, а за планинска подручја биће обрнуто – уместо досадашњих 70 одсто за инвестиције на планинима преко 500 метара надморске висине повраћај ће бити 65 одсто. Додатно, за органске произвођаче подршка је 10 одсто, а толико ће бити и за инвестиције у обновљиве изворе енергије. Углавном, износ подршке не може прећи 75 одсто у мери 1. Измена је и у износу минималног повраћаја – он је повећан на 20.000 евра (био је 5.000 евра), како би се омогућило да се из националних мера финансирају мање инвестиције. У секторима воће, поврће, остали усеви..., највећа подршка ће уместо 700.000 евра износити милион евра, а у току ИПАРД 3 програмског периода корисник може повући до два милиона евра из ове мере.

Када је о специфичним критеријумима реч, у оквиру мере 1 биће нови услови за конкурисање. У секторима меса и млека моћи ће да конкуришу сточари са најмање 30 крава, уместо садашњих 20. Минимум за ИПАРД биће 200 оваца и коза, а уведене и две нове производње меса – ћуреће и гушчије.

Код воћа и поврћа значајне су измене. Неће се више узимати у обзир површине под воћем и поврћем већ ће критеријум селекције бити вредност инвестиције. Ако је вредност инвестиције у секторима воће и поврће преко 50.000 евра може се конкурисати за ИПАРД подстицаје, а ако је вредност нижа, пољопривредници ће ићи на националне конкурсе.

У сектору индустријског биља и житарица у ИПАРД 3 програму и за тракторе и за машине и механизацију моћи ће да конкуришу ратари са најмање 50 хектара а највише 100. Само ће произвођачи хмеља моћи имати најмање два а највише 100 хектара. Код изградње објеката, односно складишних капацитета за житарице, уљарице и индустријско биље моћи ће да конкуришу и произвођачи са преко 100 хектара.

Новина у мери 1 је рибарство. Када се заврше измене правилника у првом следећем конкурс у биће прихватљиви прозвођачи рибе ако имају најмањи капацитет 10 тона годишње.

У мери 3 која се односи на прераду пољопривредних производа нема значајнијих измена у односу на ИПАРД 2 програм, с тим што је горња граница износа подршке 1,3 милиона евра. Укупно корисник ИПАРД подстицаја у овом програмском периоду за меру 3 може повући 2,5 милиона евра подршке.

Када је о преради житарица, уљарица и индустријског биља реч, биће прихватљиве инвестиције у скробаре, млинове, производњу сточне хране, уљаре, шећеране.. Такође, прерада рибе најмањег дневног капацитета 200 килограма.

Агроеколошко-климатска мера и органска производња (мера 4) биће најсличнија мери директних плаћања. Обухватаће четири операције: плодород на обрадивим површинама, затрављивање међуредног простора у вишегодишњих засадима, успостављање и одржавање полинаторских трака и одрживо управљање ливадама и пашњацима.

Моћи ће да конкуришу правна, физичка лица и предузетници а износ подстицаја је стопостотан, с тим што ће мере морати да се спроводе пет година. Општи услови прихватљивости у мери 4 су: хектар обрадивих површина, односно пола хектара воћњака, 0,3 хектара винограда, односно хектар ливада и пашњака. Износ подршке је од 264 евра по хектару до 436 евра по хектару.

Када су у питању трактори, специфични критеријум за набавку у ИПАРД III програму изједначен је са набавком других машина и механизације у ИПАРД II, код житарица и индустријског биља, од 50 до 100 ха. Како у министарству тврде, на овај начин омогућена је подршка производњи и продаји трактора који се склапају у Србији за пољопривреднике који имају до 50 ха.

Стручни сарадник за агроекономију, Драган Колчић дипл.инж.

Саветодавци Пољосервис-а су у овом кварталу објавили укупно 73 агропонеде, од којих су објављене по следећим областима :

Област пољопривредне производње	Број понуде
Повртарство	25
Ратарство	5
Воћарство	12
Сточарство	28
Традиционални производи	3
Укупно	73

KONTAKTIRAJTE
SVOG SAVETODAVCA
I OBJAVITE PONUDU
VAŠIH PROIZVODA!

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

- Поштовани пољопривредни произвођачи ,
 - Посетите интернет страницу www.agroponuda.com а уколико Ви желите да понудите свој производ на понуду обратите се нама .
 - Пољопривредна Саветодавна Стручна Служба „ПОЉОСЕРВИС“ д.о.о. Књажевац са седиштем у улици Књаза Милоша бр. 75 , 19350 Књажевац или тел.019/730-888,
 - e-mail : poljoservis@yahoo.com.
- Sajt: www.psssknjazevac**
f: [psss knjazevac](https://www.facebook.com/psss.knjazevac)

www.stips.minpolj.rs

**Cene voća i povrća - kvantaške pijace u Srbiji
za period 12.- 18.12.2022. godine**

Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija					Vojvodina	
	Beograd	Kraljevo	Niš	Leskovac	Šabac	Novi Sad	Subotica
Banana (Banana)	190	190	195	190	150		130
Dunja (Quince)	160					150	120
Grejpfrut (Grapefruit)	160		160	160	200	140	150
Grožđe belo (White Grapes)	160		170	150		200	150
Grtožđe crno (Black Grapes)			160	150	140	200	150
Jabuka-Ajdared (Apples-Idared)	60			45	80		
Jabuka-Delišes zlatni (Apples-Golden Delicious)	70				90		
Jabuka-Greny Smit (Apples-Granny Smith)	70						
Jabuka-ostale (Apples-other)	70	80	60	45		60	40
Kivi (Kiwi)	200	150	160	150		150	250
Kruška (Pear)	120	120	120	120			120
Limun (Lemon)	140	140	140	130	160	150	180
Mandarina (Tangerine)	150	130	140	130		150	120
Nar (Pomegranate)	210		180	200			
Orah (Walnut)	800				1000	800	1100
Pomorandža (Orange)	110	110	90	100	190	150	100
Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija					Vojvodina	
	Beograd	Kraljevo	Niš	Leskovac	Šabac	Novi Sad	Subotica
Brokoli (Broccoli)	200				190		
Karfiol (Cauliflower)	180				80	220	120
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	160	120	230	150	90	130	120
Krompir (Potato)	80	85	80	70	70		60
Kupus (Cabbage)	25	35	30	30	35	35	
Luk beli (Garlic)	350		350	200	450	350	350
Luk crni (Onion)	55	70	70	60	90	60	60
Paprika-babura (Pepper-Babura)	220				120		120
Paprika-ostala (Pepper-other)	170	170		150		200	150
Paradajz (Tomato)	180	200	200	190		200	150
Pasulj-beli (Beans white)	250	250	280	260	250	260	300
Patlidžan (Eggplant)	200		240			240	
Praziluk (Leek)	100		100	100			
Spanać (Spinach)	120		80	90			200
Tikvice (Zucchini)	160	180	180	160		180	120
Zelena salata (Lettuce)	28		25	14			60
Šargarepa (Carrot)	50	60	70	40	90		70

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 12.-18.12.2022. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA										VOJVODINA					
	Beograd Kalenić	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Leskovac	Šabac	Užice	Zrenjanin
Banana (Banana)	250	220	160	180	220		220	200	210	180	200	220	180	150	230	170
Dunja (Quince)	150	150		100		150		100		120						
Grejpfrut (Grapefruit)	300	250					200	250		180				220		160
Grožđe belo (White Grapes)	400	350	150	120	180		200	150	140				150			
Grtožđe crno (Black Grapes)	350	300	130	120	180		200	150	150				150			
Jabuka-Ajdared (Apples- Idared)	100	80	60	70		80		80	110	50	80		70	90	120	50
Jabuka-Delišes zlatni (Apples-Golden Delicious)	120	150	60	70		80		80	110	70	80			100		80
Jabuka-Greny Smit (Apples- Granny Smith)	120	120	60	70		100		80	110		80				130	
Jabuka-ostale (Apples- other)	120	100		60	100	100	80		70	80	80	90	70		80	40
Kivi (Kiwi)	300	250			200		180	150	150					250		200
Kruška (Pear)	150	150	100	100	150	150	140	150	210	150	120		110			120
Limun (Lemon)	250	200	240	180	180	180	180	180	220	170	180	200	180	180	260	200
Mandarina (Tangerine)	250	200		120	180	150		180	200	130	150		180		220	200
Nar (Pomegranate)	300	250	220			200		250	230				250			
Orah (Walnut)	1000	1000	800	850	1000	1200	900	800	1200	900	800	900	700	1000	1100	1200
Pomorandža (Orange)	250	250	150	180	160	150	140	180	180	100	150	180	130	250	230	150

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 12. – 18.12.2022. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA												VOJVODINA									
	Beograd Kalenić	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Piroć	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčcar	Leskovac	Šabac	Užice	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin
Brokoli (Broccoli)	400	300	250			250		250								250	400					
Karfiol (Cauliflower)	250	250	250			250	150	130						100		200	250	130				150
Krastavac-salatni (Cucumber)	250	250	150	140	150	200	150	140		100			200	120	150	180	220	150				
Krompir (Potato)	150	130	80	100	100	100	90	80	120	90	90	90	100	80		120	120	90	80		100	
Kupus (Cabbage)	80	60	30	50	60	40	50	50	40	35	50	50	50	40		80	60	60	50		40	
Luk beli (Garlic)	800	600	500	450	600	500	500	500	600	500	500	500	500	500	600	500	700	500	500		500	
Luk crni (Onion)	150	120	70	70	90	80	90	80	80	70	80	80	80	90	70	70	100	80	70		80	
Paprika-babura(Pepper-Babura)	300	300	250	150		250			270								300	150			120	200
Paprika-ostala (Pepper-other)	300	300	250	150	250			150	250	200							300				120	250
Paradajz (Tomato)	250	250	120	150	220	250	220	180		250			200			250	250					
Pasulj-beli (Beans white)	500	400	350	300	300	350	320	400	350	350	350	350	320	320		360	400	350	300		300	400
Patlidžan (Eggplant)	300	300					240		220													
Praziluk (Leek)	150	120			150			100	120	100	120	150					150				120	200
Spanać (Spinach)	200	150			200			130		100		140				350	200				200	300
Tikvice (Zucchini)	250	250	200		200	200	200	200	230						180	200	250					
Zelena salata (Lettuce)	60	60	50	50		50	50	40	60	40		25				70	60	60	60		60	50
Šargarepa (Carrot)	120	120	70	70	90	80	80	80	70	80	80	80	80	100	80	80	100	80	80		70	60

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 12.-18.12.2022. godine

Jedinica mere din/kg			Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija												Vojvodina								
					Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Leskovac	Šabac	Užice	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin
Bikovi	>500kg	SM					345											350							
Dviske	sve težine	sve rase			200	160																			
Jagnjad	sve težine	sve rase			380	380	430	380	430	400	370					380	450			390		400			
Jarad	sve težine	sve rase			200	200	340	230								300						300			
Junad	350-480kg	sve rase									450														
Junad	>480kg	sve rase																		370		380			
Koze	sve težine	sve rase			120			120							120										
Krave za klanje	sve težine	HF																				140			
Krave za klanje	sve težine	SM					250				220							250				150			
Krmače za klanje	>130kg	sve rase			220	250	180															220			
Ovca	sve težine	sve rase			120	150	150	200	400	400	170				130							120			
Prasad	16-25kg	sve rase			400	350	360	370	400	420	400				350	400			380		360				
Prasad	<=15kg	sve rase			420	400	370		430	380									390						
Telad	80-160kg	HF																				360			
Telad	80-160kg	SM					550			450	550						500					360			
Tovljenici	80-120kg	sve rase			300	300	300	280	300					300					280		240				
Tovljenici	>120kg	sve rase			250	250	250	240											270		230				
Šilježad	sve težine	sve rase									240														

Klanične cene žive stoke u Srbiji po okruzima za period 12.- 18.12.2022. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Grad Beograd	Baničevski	Pčinjski	Mačvanski LO	Mačvanski SA	Nišavski	Pirotski	Podunavski	Raški	Zaječarski	Moravički	Šumadijski	Jablančki	Zlatiborski	Južno-bački	Južno-banatski	Severno-bački	Srednje-banatski	Sremski
Bikovi	>500kg	HF	310																		
Bikovi	>500kg	SM	340		340	340	360	360	400	400	355	350	350	160	350	350			##	##	
Dviske	sve težine	sve rase																			
Jagnjad	sve težine	sve rase		370	400	390	360	360			400			380	430						350
Junad	350-480kg	sve rase		450	320					360											
Junad	>480kg	sve rase				330						340	240			340	320				320
Krave za klanje	sve težine	SM		200	240				300		270	230	180	230	240	270					
Krmače za klanje	>130kg	sve rase			200						200	250		230					200	200	
Ovca	sve težine	sve rase			180						150			120		160					
Prasad	16-25kg	sve rase		370	350	360	360				340	400		350	350	420	350	360	370	360	
Telad	80-160kg	HF																			
Telad	80-160kg	SM		550		660			500		580	450	500	700		520					
Tovljenici	80-120kg	sve rase	250	200	260	250					270	380		300			250	245	250	250	
Tovljenici	>120kg	sve rase			240						260	360		240	280						
Šilježad	sve težine	sve rase		200																	

Cene žitarica i stočne hrane u Srbiji za period 12. – 18.12.2022. godine

Proizvod	Jed.Mere	Mesto prodaje	Centralna Srbija												Vojvodina								
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nik	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Leskovac	Šabac	Užice	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin
Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Gazdinstvo				40	40						36	38									33
Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Gazdinstvo	25			30	35	26						35	27			28					28
Pšenica	džak 50kg	Gazdinstvo				43	40						37	40								36	
Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Maloprodaja		43				55															
Lucerkino brašno (min 15% proteina)	džak 25kg	Maloprodaja	50															50					
Pšenica	džak 50kg	Maloprodaja		45		42																	
Sojina sačma (44% proteina)	džak 33kg	Maloprodaja	108	100	98	110	129	107					100	105			123	110					
Stočno brašno	džak 33kg	Maloprodaja		32		35	40	45								36							
Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33kg	Maloprodaja	52	50	51	65	67	53					60	60		65	65						
Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Pijaca	40		45	42	40	52						42								40	
Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Pijaca			30			27															
Pšenica	džak 50kg	Pijaca	40	46	48	43	40							48								40	
Stočni ječam	džak 50kg	Pijaca	40	46	47	44																	
Stočno brašno	džak 33kg	Pijaca	33		34									33									
Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Silos								37							35						
Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	rinfuz	Silos											32		37						31		
Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	rinfuz	Silos															34	36	36				
Pšenica	džak 50kg	Silos	37.9			36																	
Pšenica	rinfuz	Silos										35	34				36	37	36	34			
Sojino zrno	džak 50kg	Silos														68	72						
Stočni ječam	rinfuz	Silos															33				35		

Ime i prezime: Aleksić Valentina
Oblast rada: Melioracija
Telefon Fiksni: (019) 730-888
Telefon Mobilni: (060) 044-16-76
Licenca: 032-00-0006/2015-03

Ime i prezime: Cvetković Srđan
Oblast rada: Ratarstvo i povrtarstvo
Telefon Fiksni: (019) 730-888
Telefon Mobilni: (060) 044-16-75
Licenca: 032-00-0003/2015-03

Ime i prezime: Pipović Neđeljko
Oblast rada: Stočarstvo
Telefon Fiksni: (019) 730-888
Telefon Mobilni: (060) 044-16-73
Licenca: 032-00-0005/2015-03

Ime i prezime: Kolčić Dragan
Oblast rada: Agroekonomija
Telefon Fiksni: (019) 730-888
Telefon Mobilni: (060) 044-16-70
Licenca: 032-00-0093/2015-03

Ime i prezime: Čokojević Sanja
Oblast rada: Voćarstvo i vinogradarstvo
Telefon Fiksni: (019) 730-888
Telefon Mobilni: (060) 044-16-72
Licenca: 032-00-0208/2015-03

Ime i prezime: Jovanović Živorad
Oblast rada: Zaštita bilja
Telefon Fiksni: (019) 730-888
Telefon Mobilni: (060) 044-16-71
Licenca: 032-00-00011/2017-03

Управа
за аграрна
плаћања

Република Србија
Министарство
пољопривреде, шумарства
и водопривреде

Мере аграрне политике

www.minpolj.gov.rs

Правилник о подстицајима за инвестиције у прераду и маркетинг пољопривредних и прехранбених производа у сектору производње јаких алкохолних пића

Правилник о условима, начину и обрасцу захтева за остваривање права на регрес за ђубриво, гориво и семе

07.03.2022. 678

Преузми

Правилник о изменама Правилника о подстицајима за очување животињских генетичких ресурса

07.03.2022. 173

Преузми

Правилник о допунама Правилника о декларисању, означавању и рекламирању хране

07.03.2022. 125

Преузми

Правилник о изменама Правилника о Листи генетских резерви домаћих животиња, начину очувања генетских резерви домаћих животиња, као и о Листи аутохтоних раса домаћих животиња и угрожених аутохтоних раса

07.03.2022. 342

Преузми

Правилник о допунама Правилника о декларисању

07.03.2022. 67

Преузми

Правилник о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2022. годину

03.03.2022. 63

Преузми

Правилник о изменама Правилника о подстицајима за инвестиције у прераду и маркетинг пољопривредних и прехранбених производа у сектору производње јаких алкохолних пића

28.02.2022. 269

Преузми

Правилник о измени Правилника о подстицајима за спровођење активности у циљу подизања конкурентности кроз сертификацију система квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла

28.02.2022. 358

Преузми

Правилник о допунама Правилника о декларисању, означавању и рекламирању хране

18.02.2022. 320

Преузми

Правилник о допунама Правилника о декларисању, означавању и рекламирању хране

14.02.2022. 142

Преузми